

Előfizetési díj:

Egész évre . . . 8 kor.
Félévre . . . . . 4 kor.
Negyedévre . . . 2 kor.

Egyes szám ára 10 fill

Megjelenik minden vasárnap.

Telefon szám: 176.

NÉPJOG

Szerkesztőség:
Kaposvár, Irányi Dániel-
utca 11. szám,

hová a lap szellemi részét
illető minden közlemény inté-
zendők.

A kiadóhivatal

munkakörét **Hagelman**
Károly könyvkereskedő
vállalván magára, az előfize-
tések és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások ide
intézendők.

A FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A história fizet.

Kaposvár, december 6

A história nem tür kifizetetlen számlákat, hanem a kölcsönt hasonló értékkel fizeti vissza.

A nagy jubileum örömeiből ime a cseheknek is emlékezetes rész jutott. Prága, az aranyos város, fölötté előkelő és igen érdekes vendégeket kapott. A császári jubileum napján érkezett Prágába a bécsi hóhér teljes felszereléssel és egész segédszemélyzetével. A színes selyemszalagok osztogatása napján az osztrák birodalmi eszmének ez a rendkívüli meghatalmazott követe ime kötelet visz Ottokár népének, hogy ha a rut nyelvét nem sikerül bekötni, hát a nyakába akassza — a jubileum emlékére.

Halotti némaság az utcákon, rémült csönd, amelyet csak a cirkáló katonai őrzőjáratok lépteinek kopogása ver föl, fehér plakátokon kemény fekete parancs, vészbiróság, hóhér, bitófa és pribékhad: ime, ez az ünnepi nap képe Prágában.

Egy nappal előbb még bezzeg hangos volt az ősi város. Cseh és német diákok üvöltve keresték egymást, hogy vérét onták egy-

másnak. Az égig csapott a szenvedély lángja, de egyszerre megjelent a színen a bakó, meglobogtatta skarlát köpenyegét és közbeszólt: Csitt! Ha ölni kell, itt vagyok én! Ez az én mesterségem!

Most csönd van. kínos, gyilkos, rémes, fekete csönd Ottokár városában.

Valamikor régen — úgy hatvan esztendővel ezelőtt — minálunk is nagyon nagy csöndesség volt. Galambfürtű nagyapánk még emlékeznek rá, hogy felhő helyett nálunk is a hóhér vörös köpenyege uszott a levegőben, amely vérnek és könnynek párájával volt tele. Nem is egy hóhér járt itt és nem fél-tucat pribék, hanem a hóhéroknak és a pribékeknek megszámlálhatatlan hada. Nem egy csapat diákot akartak megfélemezni, hanem egy egész nemzetet lekötözni és megfojtani.

Honnan vesz a hatalom ekkora munkára annyi hóhért és pribéket? Bécsnek mindig szerencséje volt. Akkor se jött zavarba. Elég volt egyet füttyentenie, a tele markát megmutatnia és rajként zudult a sok jelentkező hóhérságra, pribékségre. Prágából jöttek, Csehország-

ból jöttek. Szegény Magyarország lekötött, véres testét úgy megszállta Ottokár király éhenkórász népe, hogy egymást is majd felfalták a tülekedő készségükben.

Nem tudjuk, hogy mi szerepük volt a cseheknek azokban a csatákban, amelyekben a császár hadai a mi honvédeinkkel verekedtek. A cseh virtus kidomborodása egy későbbi, nagyon szomorú korszaknak volt a kidomborodása. Amikor már tehetetlenül, leverve kellett türnie a nemzetnek az elnyomó zsarnokságát, akkor állottak elő a csehek, hogy — németté tegyenek bennünket. Erre a galád munkára készségesebb, vadabb, fanatikusabb hóhérokat Bécs nem találhatott volna a cseheknél. Az eget is feketesárgára akarták festeni Magyarország fölött és a fűszálakra is kétfejű sást akartak aggatni.

Nagyon tisztán emlékeznek erre még Magyarországon. Nem is volt az olyan idő, amelyet valaha el lehetne felejteni. Fályolt borítottunk rája, de a fátyol szemem át is látja az emlékezet a csehek adáz nyüzsögését. Csehekét, akik németebbek voltak minden németnél, osztrákabbak minden osztráknál,

T A R T A L O M.

Ferenc József trónralépése.

Hatvanadik évfordulóját jelentette dec. másodika, annak a történelmi jelentőségű eseménynek, hogy *I. Ferdinánd* osztrák császár, mint magyar király, e néven ötödik, a negyvennyolcadik események által kényszerítve. Olmützben lemondott a trónról és átengedte helyét ifjú unokaöccsének, az alig 18 éves *Ferenc Józsefnek*. Ferenc József ezzel a nappal osztrák császár lett, s nemsokára Magyarországnak is átvette az ényleges uralkodást, de magyar királyiá tudvalevőleg csak 1867-ben koronáztatta meg magát, minélfogva uralkodásának most kezdődő halvanadik éve voltaképpen *csak Ausztriának örömmünnepe*, míg reánk nézve nem más, mint egy bennünket mindenestre erősen érintő történelmi eseménynek fordulója. Kétségtelenül ritkaság, hogy egy uralkodó, aki oly súlyos viszonyok között tölti el életét, mégis megérje uralkodásának hatvanadik esztendejét, s így érthető, ha Ausztria ezt a császárjubiläumot nagy ünnepségek keretében ünnepelte meg. A császári trónfoglalás napjainak eseményeit érdekesen írja le báró *Helfert Sándor* osztrák történetíró, akinek munkájából vesszük a következőket:

1848. december 2-án, egy szombati napon élénk sürgés-forgás volt Olmütz városában. Fényes díszben pompázó urak

és hölgyek voltak láthatók, akik kocsin vagy gyalogosan a hercegérseki palotába igyekeztek. Ordonancok száguldoztak le és föl a városban, amelyen keresztül teljes parádéba öltözött katonai csapatok vonultak ki, a gyakorlótérre. Nyílt titok volt, hogy a császári ház összes tagjai, az egész udvar a miniszterek, Lazansky gróf kormányzó, Mercadin gróf kerületi főnök, az Olmützben időző államhivatalnokok s a katonai előkelőségek reggeli 8 órára az udvarhoz voltak hivatalosak. Windisch-Graetz herceg tábornagy és az éppen akkor taborszernaggyá kinevezett Jellasics horvát bán is megjelentek. Őket előtte való nap, késő este rendelték a császári palotába. Éjfélután 2 óraker váratlanul az a parancs érkezett az összes kaszárnnyába, hogy a helyőrségnek reggel 9 óraker teljes díszben kell kivonulnia.

A palotába a nagy trónterembe vezető folyosókon és szobákon fél nyolc órától kezdve mind sűrűbb és sűrűbb lett a társaság. A fekete frakk, a papi talár, a minden színű és szabásu egyenruhák mozgalmass, tarka képekben olvadtak össze. Az arcokon feszült várakozás ül. A társalgás eleinte csak suttogva és visszafojtott hangon folyt; de a mind jobban nagyobbodó tömeg zaja lassankint olyan fokra hagott, hogy az udvari embereknek csendet kellett kérniök, nehogy a látma trónteremben is hallható legutoljára érkeztek: a kir. hercegek, — de kíséret nélkül, a miniszterek, Windisch-Graetz és Jellasics, Grüne gróf és Hübner követ-ségi tanácsos. Nemsokára behoztak egy

asztalt amelyre tintát és tollat helyeztek; mindenki érezte, hogy a kis asztalnak nagy szerepe lesz az ünnepségen. Az uralkodóház tagjai közül megjelentek: *Mária Dorottya* kir. hercegnő, *József nádor* özvegye, *Erzsébet* kir. hercegnő, *Estei Ferdinánd* kir. herceg felesége. *Ferdinánd Miksa*, *Károly Lajos*, *Károly Ferdinánd*, *Vilmos*, *József* és *Estei Ferdinánd* kir. hercegek. Maguk a kir. hercegek is a legnagyobb tájékozatlanságban voltak az iránt, hogy tulajdonképpen miért hívták össze az egész társaságot? *Károly Ferdinánd* kir. herceg a külügyminisztert szólítja meg:

— Nem tudná megmondani, mi történik, hogy már kora reggel meg kellett jelennünk?

— Császári fenséged — válaszolt a miniszter — néhány percig kegyeskedjék türelemmel várni, akkor mindeu kitudódik.

Valamivel nyolc óra után kinyitlak a császári lakosztályokba vezető ajtók s *Lobkovitz* herceg főhadsegéd vezetése alatt belépett *V. Ferdinánd* császár és felesége, a császárné követve *Fürstenberg* *Terézia* grófnőtől, a császárnő főudvarmesternőjétől, *Ferenc Károly* kir. hercegtől, feleségétől *Zsófia* kir. hercegnőtől és fiuktól, *Ferenc József* kir. hercegtől. A császári pár és a császári ház tagjai helyet foglaltak, a császár egy papírszeletet vett elő s feszült figyelem között olvasta fel a következő rövid, de nagyjelentőségű nyilatkozatot:

— Fontos okok arra a visszavonhatatlan elhatározásra készitettek bennünket,

akiknek a kétféjű sas volt az oltáruk, a feketesárga szín az imádságuk.

Hát ezek lennének azok, akik most Prágában letépdésik a császári címert és a sárba tapossák a fekete-sárga zászlót? Ezek lennének azok, akik Szerbiát élteik, akik valamikor tömlöcbe hurcolták a magyart, mert csak a királyt volt hajlandó éltetni és nem a császárt?

Valóban meglepő és nevezetes változása ez nem a cseheknek, hanem az időnek. Néhány évtizeddel ezelőtt Csehország ezerszámmra adta a hálát Bécsnek a nemzeti ideál kivégzésére és most ime Bécs küldi a hohért — Csehországnak.

Ugyanazzal az értékkel fizet, amit kölcsön kapott. A história nem tür kifizetetlen számlákat.

A Kossuth-szobor.

Kaposvár, december 6

Hihetetlenül megdöbbentő jelenet játszódott le f. hó 4-én Kaposvár város képviselőtestületének közgyűlési termében. Az összesereglett városatyáknak a fölött kellett határozni, hogy fölállítsuk-e a városban Kossuth Lajos szobrát, vagy sem?

Senki sem gondolhatott arra, hogy ebben a tárgyban vita keletkezhesse. Es örök szegényére azoknak, akik elkezdték, igenis nagy vita fejlődött ki. Érthetetlen valóság!

Itt láttuk, hogy mennyire elsenyvedtek izmaink. A békeséges idők annyira kifejlesztik a híres magyar nemtörődömséget, hogy béke idején legszentebb nemzeti érzéseinket engedjük lábba tiportatni.

Emlékezzünk csak Ha valaki a nemzeti küzdelem alatt, — mikor alkotmányunk veszélye felrázott bennünket nagy nyugodalmunkból, — mert volna oly szereplésre vállalkozni, mint egyesek a csütörtöki képviselőtestületi közgyűlésen: ugy-e ököllet vertük volna a fejébe a magyaros érzés tiszteletét?!

hogy a császári koronát letegyük és pedig szeretett unokaöcsénk, *Ferenc József* főherceg offensége javára, akit egyuttal nagykorunk nyilvánítottunk, miután az ő atyja, szeretett öcsénk, *Ferenc Károly* főherceg offensége kinyilatkoztatta, hogy a trónöröklésre nézve a fennálló házi és állami törvények alapján őt megillető jogról nevezett fia javára visszavonhatatlanul lemond.

A császár felhívta most a császári ház miniszterét, hogy hirdesse ki az idevonatkozó állami aktákat, mire Schwarzenberg herceg harsány hangon olvasta fel mindenekelőtt *Ferenc József* kir. herceg nagykorúsítási okiratát, majd *Ferenc Károly* kir. herceg renúciálását, végül *Ferdinánd* császár ünnepélyes lemondó okmányát, amelynek illető passzusa így hangzik:

— Lemondunk az osztrák császárságnak és az összes ez alatt egyesített királyságok, valamint ugynevezett koronatarományok koronájáról, amelyet eddig szeretett népeink javára viseltünk.

Minekutána a felolvasás befejezést nyert, a lemondási iratot *Ferdinánd* császár és *Ferenc Károly* aláírták, a császári ház minisztere pedig ellenjegyezte, az új fiatal császár odalépett az öreghez és letérdelt előtte. A megindulástól alig találva szavakat, fejezte ki nagybátyja előtt halálját és az áldását kérte. *Ferdinánd* császár lehajolt hozzá, megáldotta, majd atkarolta és ezt mondotta neki:

— Az Isten áldjon meg, légy derék

S ime most megértük, hogy *Kossuth* Lajos szobrát megdobálják a hitvány érzéltelenség sarával, szónoklatokat tartanak az emlék fölállítására ellen és névszerűtlen szavazással kell határozni oly kérdésben, amely kérdésnek egyhangú lelkesedéssel kellett volna elintéztetni!

Rettenetes idők! Kétség támad bennünk, hogy nemzetföntartó nagy erényeink nem csupán a képzeletben léteznek-e? Erény-e az, mely foltokat megszivel?

Kossuth Lajos emléke fölött vitakozni! Óh, te nagy halott, nem érzed-e e ténynek szegényét? Nem reszket-e meg a sírban nagy szived s nagy nyugvásod nem zavarja-e a hitványságnak ily nagy példája? Te, ki nemzetedért mindent áldozal, hogyan nézed most ezt a nemzetet, mely kufarkodással szól, ha tenéked emléket alkotni pénzébe kerül?

Talán jobb volna, ha idegen földben almodnád örök almodat, ahol leélted hosszú éltedet: ott nem zavarna ilyen nemzetietlen, rongy viselkedés!

Mi meg csak türjünk, jó magyarjaim. Csak nézzük el bambán, mint teszik nevetéssé önnön véreink magyarságunkat s s szent emlékeit. A békeséges türes szép erény, de istenecsese hitvány gyávaság, ha *Kossuth* Lajos örök szellemét hagyod megéltetni s megdobálni ott, hol porba hullva kéne mondani, mint egy embernek a „*megadjuk*”-ot!

Tán attól felnek azok a jó urak, hogy az ércszobor majd lelket önt belénk és megfenyeget hitványságainkért, ha majd ott áll a városház előtt, mikor megyünk gyűlést tartani!

Nohát, ezért kell nekünk ez a szobor. Igen. Ha látjuk őt, tán nem feledjük el, hogy élt és többet tett ezért a kis, örökkön elnyomott nemzetért, mint milliói a pótadótól rettegő, mandatumukért reszkető városatyáknak!

Jövel Kossuth Lajos!

Politikai hírek.

— december 6.

* **A császár jubileuma.** Szerdán, december 2-án volt hatvan esztendeje annak, hogy *I. Ferenc József* megkezdte

uralkodását. Az olmtüzi császárlemondással lett *Ferenc József* 1848. december 2-án osztrák császárrá és ezen a napon kezdte meg Magyarországon is az uralkodást, noha csak 1867-ben lett törvényes, megkoronázott királya Magyarországnak. A szerdai jubileum tehát — bár nálunk is ünnepelek — az osztrák császárnak volt ünnepe, de nem a magyar királynak. A jubilaris ünnepek Bécsben nagy pompával folytak le. Az uralkodó család tagjai tisztelegtek elsöben az ősz uralkodónál, majd a katonai és a polgári testületek tartottak a diszgyüléseket, este pedig a bécsi operában ünnepi előadás volt. — Budapesten a budavári Mátyás-templomban volt ünnepi istentisztelet, amelyen megjelentek a kormány tagjai, a törvényhozás mindkét háza és a hatóságok képviselői. A jubileumi istentiszteleten a herceprimás képviselőtében *Kohl* Medár püspök pentifikált, aki az 1867-iki koronázó ornatos volt — Örömnappja volt az egész monarchiában a katonaságnak, amelynek a szabad napon és a kitüntéseken kívül a büntetések elengedésével szerzett nagy örömet a jubiláló császár.

* **Kossuth Ferenc betegsége.** A függetlenségi és 48-as párt illusztris elnöke: *Kossuth* Ferenc kereskedelemügyi miniszter e héten gyengélkedett úgy, hogy szobáját sem lehetett elhagynia. A beteg minisztert igen sokan keresték föl, köztük *Wekerle* Sándor miniszterelnök is. *Kossuth* állapotában az utolsó két napon örvendetes javulás állott be és egy-két nap alatt elhagyhatja szobáját.

* **A képviselőház munkarendje.** A képviselőház a jövő hét derekán végez a költségvetéssel és amíg ez a főrendelet foglalkoztatja, addig a képviselőház pénzügyi bizottsága az adóreformjavaslatot készíti elő és terjeszti a Ház elé. Az adóreformmal a

férfit az Isten meg fog oltalmazni. Szívesen tettem!

Ezek a szavak, amelyeket csak a közelállók hallottak, voltak az egész aktus alatt az egyedüliek, amelyek nem tartoztak a programhoz.

Az öreg császártól a császárnéhoz fordult az új uralkodó, hogy előtte is letérdeljen, ez azonban valóságos anyai szeretettel magához vonta őt, átölelte és megcsókolta. Ugyanezt tették az ifjú császár szülei is. *Ferenc József* erre a császári ház többi tagjaihoz lépett, akik felemelkedtek szék ikről, hogy az új családfő előtt hódoljanak, kezet nyujt nekik és szívéhez szoritotta őket. Végül felolvastak a Hübner követségi tanácsos által elkészített jegyzőkönyvet, amelyet a két császár kivételével valamennyi jelen volt aláírt. Az udvar erre visszavonult lakosztályaiba.

Az udvar távozása után felnyitották az előcsarnok ajtóit s bebocsátották az ott egybegyűlteket, akikkel *Schwarzenberg* herceg közölte a trónváltozást. Közvetlenül ezután trombitaharsogás hangzott fel a város három pontján: az Oberringen a városháza előtt, a NiederIngen és a Domplatzon s mind a három helyen német és cseh nyelven kihirdették a népnek is a nagy eseményt.

Az új császár kevéssel ezután fogadta a minisztereket és tábornokokat. Amikor *Windischgrätz* herceg jelent meg előtte, atkarolta s valóságos extázissal mondotta neki:

— Önnek köszönhetünk mindent, amink még van!

Közben az ünnepi diszben öltözött helyőrség a város előtti disztéren gyülekezett össze. Kilenc óra után megjelent *Estei* *Ferdinánd* kir. herceg s közölte a katonasággal a történeteket. Tizenegy órakor fényes szuntijével, amelyben *Windischgrätz* és *Jellasics* is ott voltak, megérkezett az ifjú császár dragonyos ezredesi uniformisban. Dörgő vivat-kiállítás hangzott fel, amely elnyomta zenekarok által intonált *Götterhaltét* s behallatszott a városba is.

Ferdinánd császár és *Mária Anna* császárné udvartartása közvetlenül az érseki palotában lefolyt aktus után azt a parancsot kapta, hogy csomagoljon és készüljön az elutazásra mert a császári pár magányra és nyugalomra vágyik. Rövid dejeuner után megtörtént az elutazás a készen tartott különvonattal. A pályaudvarhoz menet *Ferenc Károly* kir. herceg és *Zsófia* kir. hercegnő ültek a kocsiban a lemondott császári párral szemben, a fiatal császár a kocsii mellett lovagolt, a csapatok pedig sorfalat állottak az egész uton. A legnagyobb csendben történt meg az elutazás. A lakosság hallgatva üdvözölte a menetet, mely fél egy órakor ért a pályaudvarra. Rövid, de megható búcsú után utnak indult a vonat a lemondott császári párral!

Érdekes felemlítésre az a kevéssé ismeretes adat, hogy az új császárral eleinte a *II. Ferenc* nevet akarták felvétetni, de az utolsó pillanatban a *Ferenc József* név mellett döntöttek.

Ház csak majd a karácsonyi szünet után foglalkozik.

Szabó Istvánt igazolták. Szabó István nagyatádi képviselő mandátumát a képviselőház állandó igazoló bizottsága végleg igazolta.

Ostromállapot Prágában. A prágai csehek olyan elkéseredett, ádáz küzdelmet folytatnak a németek ellen, hogy ezek élete sincs biztonságban. Drótokat huztak az utcákon keresztül, torlaszokat emeltek és megtámadták a rend helyreállítására kivezényelt katonaságot is. A prágaiak vakmerően izgatnak a hadsereg ellen letépdesték is sárba tiporták a jubileumra kitűzött feketesárga zászlókat és Szerbiát éltették. A zavargókat sorlúzzal és szuronyrohammal sikerült szétkergetni, de néhány óra múlva megújultak a botrányok. Erre az osztrák kormány — éppen a császár jubileumának napján — kihirdette Prága városára és külvárosaira a kivételes állapotot. A rendes bíróság hatásköre megszűnt és helyét a statáriális bíróság foglalta el. A statárium Prágában nagy rémületet keltett; főként akkor lett nagy az ijedelem, amikor a bécsi hóhér hat legényével Prágába érkezett.

A képviselőház ülése.

— december 6.

Az elmúlt hét a képviselőházban a költségvetés tárgyalásával telt el. Párhuzamos ülésekben tárgyalták le az egyes tárcák budgetjét.

Hétfőn a délelőtti ülésen a kereskedelmi költségvetéshez *Somogyi* Aladár szólott különösen a vasuti tarifafügyekről és a bal-esetekről. *Polónyi* Géza beszélt azután és leleplezte a Dunagőzhajózási Társaságot, mely állítólag eszközül akart állani az osztrák kormányhoz az önálló vámterületre való áttérés lehetetlenné tétele végett. *Polónyi* azután a sztrájkok jogosulatlanságát fejtegette és sürgette, hogy a vállalt munka elvégzésének kötelezővé tételéről törvényjavaslat kerüljön a ház elé. *Batthyány* T. vadár gróf beszélt azután és a vasutasok szövetségét védelmezte még az esti ülésben is a rágalommal szemben *Pető* Sándor a szocialisták mellett beszélt, *Lányi* Mór az iparfejlesztés érdekében szólalt föl, *Buza* Barna a kivándorlásról, *Kelemen* Samu a fogyasztási szövetkezetekről beszélt.

Kedden *Hódy* Gyula szólott elsőnek a kereskedelmi költségvetéshez és a tengeri halászaton kívül a tengeri adminisztráció fejlesztését ajánlotta a kormány figyelmébe. *Thoroczkay* Viktor báró a török bojkottot tette szóvá, *Teleky* Arvéd gróf és *Gieszewein* Sándor a fogyasztási szövetkezetek mellett beszélték. A beteg *Kossuth* Ferenc kereskedelemügyi miniszter helyett *Saterényi* József államtitkár válaszolt a felszólalásokra és határozatos beszéde végén élesen megjelenezte. Az államtitkár negyedfélóras beszéde után *Nagy* Emil beszélt és azt követelte, hogy a munkabiztosító pénztartól bocsássák el a szocialista hivatalnokokat. A délutáni ülésen bevégezték a kereskedelmi költségvetést és a földművelésügyi tárca budgetjének tárgya-

lásához kezdtek, amelyen *Maniu* Gyula, *Csáti* Géza és *Lorkovics* Iván meg *Polónyi* Géza vettek részt.

Szordán a földművelésügyi tárca tárgyalásánál *Fábry* Károly az ártéri terhek leszállítását kívánta. Eddig mindig jóakaratot tapasztalt a földművelésügyi miniszter részéről a birtokosok iránt reméli, hogy a kisembereken ezen a téren is segíteni fog a miniszter. Határozati javaslatot nyújt be a belvisszabályozás és az ármentesítés állami kezelésbe vételéről.

Török Ferenc elfogadja a költségvetést, csupán az állami erdősegek kezelése ellen van panasz. *Polónyi* Géza a budget elfogadása mellett a baromfitermesztést kifogásolja. *Röpk* István a telepítési kérdésről beszél.

Darányi Ignác földművelésügyi miniszter a délutáni ülésen válaszolt a felszólalásokra és minden irányban megnyugtatta a felszólalókat, mire a földművelésügyi tárca költségvetését általánoságban elfogadták. A részletes tárgyalásnál *Pecha* Miklós és *Wildfeier* Karoly az erdészek fizetésrendezését kérték, amit a miniszter meg is ígért. Az ülés végén *Wekerle* Sándor miniszterelnök válaszolt több interpellációra.

Csütörtökön *Zakariás* János és *Popcsicsó* István beszéltek a székelyföldi akcióról, majd a miniszter válasza után részleteiben is megszavazták a költségvetést. Még a délelőtti ülésen került sor a kultuszminiszter költségvetésére, amelyhez hozzászólt *Návay* Lajos a falusi iskolákról beszélvén. *Nagy* Sándor a nemzeti neveléssel, *Csáti* Géza a tanítóképzéssel foglalkozott. *Halász* Lajos a szellemi proletárságot világototta meg, míg *Buzáth* Barna és *Zakariás* János a kongrua-kérdésről beszéltek. *Somogyi* Aladár hevesen elkölt az operaházi dolgok miatt *Molnár* Viktor államtitkár ellen, de vádjait *Apponyi* Albert gróf visszautasította a ház zajos helyeslése közepette.

Pénteken a közoktatásügyi költségvetés általános tárgyalásánál *Markos* Gyula olyan kérdésben szólalt fel, amely bennünket somogyiakat különösebben is érdekel. Tudva levő, hogy a politikailag és közgazdaságilag Magyarországhoz tartozó Muraköz egyházi szempontból Horvátországhoz tartozik. Ennek a ferde állapotnak megszüntetését kérte. *Vizy* Ferenc amellelt, hogy a képzőművészeti iskolákban a magyar jelleg kidomborítását kérte, leszögezte azt a tényt, hogy a nemzetiségi vidékeken ötezer olyan iskola van, ahol a növendékek nem tudják megtanulni a magyar nyelvet. *Jánaki-Madocsányi* Gyula a katolikus autonómia ügyét sürgette. *Ballagi* Aladár az annyit hangoztatott 1886. évi XX. törvények végrehajtása ellen beszélt. *Lukács* László még a délutáni ülésben is nemzetiségi sérelmeket panaszolt föl. Ezen az ülésen szólalt föl először *Szabó* István nagyatádi képviselő is, majd *Apponyi* Albert gróf kultuszminiszter helyesléssel fogadott beszéde után a kultusz tárca költségvetését részleteiben is elfogadták.

Szombaton a képviselőház az igazságügyi tárca költségvetését tárgyalta, majd interpellációkat jelentettek be. Az interpellációkra adott válaszok után kérvényekkel foglalkozott a ház.

Kaposvár város közgyűlése.

Kaposvár, december 6.

Csütörtökön délután 3 órakor tartotta meg rendes közgyűlését Kaposvár város képviselőtestülete *Németh* István polgármester elnöklelte alatt.

Az elnöki jelentés után, mely tudomásul szolgált, a szigetvári külvárosrészben levő iskola kibővítéséhez szükséges telek vétele dolgában harmadszor terjesztette be a tanács javaslatát, mely szerint 900 □-öl területet vesz meg a város az Iszákhegy-szindikátustól 10 korona □ ölenkinti árban. A vételt a közgyűlés névszerinti szavazással erősítette meg.

A villamtelep felügyelő-bizottságának javaslata következett mely szerint a villam-lámpát kérő utcákban 8 uj lámpát állítson fel a város. A tanács a javaslat elvetését proponálta — f dezet híjján.

Többek hozzászólása után a közgyűlés 26 szavazattal 23 ellenében a tanács javaslatot fogadta el s ezzel a kérvényezőket jóidőre elutasította.

Az aggpolda kibővítéséről *Vörös* Nándor tett jelentést Közölte a képviselőtestülettel, hogy az aggok nagyszámban való jelentkezése folytán sürgős szükség mutatkozott az aggpolda kibővítésére s ezt ideiglenesen úgy oldotta meg, hogy egy tágas szobát bérelt az aggpolda céljára évi 200 korona évi bérért.

A közgyűlés a bejelentést tudomásul vette s a gondnok intézkedését utólagosan jóváhagyta.

Krausz Mór az üzembe helyezendő sörfőzdéje után 10 évig városi pótdadó és kövezetvám mentességet kért.

A tanács javasolta, hogy 5 esztendőre adják meg a kért mentességet annál is inkább, mert a város egyidőben ingyen telket ajánlott fel a gyár céljaira s arról *Krausz* időközben lemondott.

Matolcsy József elvi ellensége a kövezetvám alóli mentesítésnek. A tanács javaslatával szemben ajánlja, hogy 10 övi pótdadómentességet adjon a város *Krausz*nak.

Zánkay Gusztáv dr. szintén nem tartja helyesnek, ha a kövezetvám fizetése elől mentesítenek valakit, de a pótdadó alól is csupán 5 esztendőre mentesítené a sörgyárat.

Fleiner Mór dr. méltányosnak és teljesítendőnek tartja *Krausz* kérelmét, főképp azért, mert a részére 15 évre átengedett s évenként legalább 2000 koronát jövedelmező területről, tehát közel 30000 koronáról lemondott, ezzel szemben a kért mentesség évenként legfeljebb 1200 korona.

Darnay Béla, *Légár* József, *Balázs* Armin dr., *Hirschmann* Mór, *Berger* Vilmos, *Haidelker* Karoly dr., *Bakonyi* Ferenc és *Lencz* Sándor szólta még a kérdéshez s a közgyűlés a tanács javaslatát fogadta el.

A következő tárgy egy másik kövezetvám-ügy volt. A *Darnay* féle. Erre nézve úgy döntött a közgyűlés a tanács javaslat érdekében, hogy egyezséget fog kötni a céggel.

A kaposvári mészárosok és hentesek panaszkodnak a képviselőtestületnek, hogy a város által fentartott hatósági husszékben vidékről hozott húst is arusítanak.

A közgyűlés ezt további időkre nézve eltiltotta.

Ezzel kapcsolatban szóba került a közvágóhid kibővítése és a sertésszuró helyiség létesítése, melyre nézve a hentesek egy általunk ismertetett indítványt terjesztettek a közgyűlés elé.

A közgyűlés elhatározta, hogy a közvágóhid kibővítését, nemkülönben a sertésszuró helyiség megépítését elhalasztja s egyidejűleg — évt 1800 korona fizetéssel — alkalmaz egy ideiglenesen megbízott huszvizsgáló állatorvost, akinek fizetéséhez a hentesek olyképen járulnak majd hozzá, hogy egy-egy leszurat alatt után 30 kilogrammig 50 fillér, azontul 1 korona vizsgálati díjat tartoznak fizetni.

Egyidejűleg elutasították *Pecsingér Péter* kérelmét szabadszék felállítására tárgyában.

Elhatározta ezután a közgyűlés, hogy a magyarországi munkások rokkant- és nyugdíj-egyletének kaposvári fiokjába 200 koronával alapító tagnak belép.

Megállapította *Hellenbrandt Béla* újonnan választott polgári fiúiskolai tanár díjvelét, tudomásul vette a *Sauer-féle* alapítvány alapító-levélének elkészültét s a szegény-alap kamataiból 5000 koronát adatott ki sürgős segélyezésekre.

A közgyűlés néhány jóváhagyó határozat bejelentése után megcsappant érdeklődés mellett fél hét óra után véget ért.

H I R E K.

— **Thaly László a városok felsegélyezéséről.** Mikor a vidéki városok polgármesterei megállapították a városok legsürgősebb felsegélyezésének szükségét és mérvét: Kaposvár város polgármestere átiratban felkérte *Thaly Lászlót*, a kaposvári választókerület képviselőjét, hogy a jogos kívánságok teljesítése érdekében ő is lépjen akcióba. *Thaly László* levélben közölte a polgármesterrel, hogy a városok követeléseit jogosnak tartja, azokkal magát azonosítja s csatlakozott a bátyja, *Thaly Kálmán* vezetése alatt álló azon képviselők csoportjához, akik szóval és tettel küzdenek a városok igényelt felsegélyezéséért.

— **Tanácsülés a városnál.** A város tanácsa kedden délután *Németh István* polgármester elnöksége alatt teljes ülést tartott és előkészítette a csütörtöki közgyűlés tárgyait. Jelen voltak az ülesen: *Sipos Géza* főjegyző, *Varga Lajos dr.* rendőrfőkapitány, *Kovács Soma*, *Csukly Károly* és *Nemes István dr.* tanácsosok, *Kovács József dr.* városi ügyész, *Bereck Sándor* és *Möhler János* mérnökök, *Izsák Lajos* főszámvevő, továbbá *Berger Samu dr.*, *Kopátsy Sándor*, *Lenz Sándor* és *Szárka János* kültanácsosok.

— **Anyakönyvi hírek.** *Kapótsfy Jenő* főispán *Babai Imre* hedrahelyi és *Nagy József* gyöngyösmelléki anyakönyvvezető-helyetteseket eme tisztségüktől felmentette, viszont *Haránt Gyulát* a gyöngyösmelléki állami anyakönyvi kerületbe helyettesé ki-nevezte.

— **A zsidónövegyelet hangversenye.** A zsidónövegyelet január 9-én tartja hangversenyt egybekötött táncestélyét. A hangversenyben *Révy Aurélie* hegedül, zongorázik és énekel, *Schwimmer Franciska* pedig zongorázik.

— **A kaposvár-igali vasút engedélyezésének kérelmére** a város képviselő-testülete kimondta, hogy a vonat nagy fontosságára való tekintettel 40000 korona erejéig törzsrészcsekket rendez.

— **Magánmének vizsgálata.** A vármegye ugynevezett hármass-bizottsága a magánmének vizsgálatára jársonkint a következő határnapokat tűzte ki: december 9-én Nagyatádra, 10-én Szigetvárra, 11-én Barcsra, 12-én Marcaliba, 14-én Tabra, 15-én Lengyeltötiba, 16-án Kaposvárra, 17-én Igalba, végül 18-án Csurgóra.

— **A tuberkulózis pusztítása Somogyban.** A belügyminiszter által kibocsátott statisztikai kimutatás szerint folyó év július havában Somogy megyében 112 egyén halt el tüdővészben.

— **Katonai utóállítás.** Szerdán délelőtt tartották meg a Szarvas-vendéglőben a szokásos decemberi utóállítást, melyen a vármegye részéről *Plachner Sándor* főjegyző

és *Szaplonczay Manó dr.* főorvos, a város részéről *Csukly Károly* tanácsos, katonaiügyi előadó, a katonaság részéről pedig *Tautsch 44.* gyalogezredbeli és *Vincz* honvédelezredes, továbbá az ezredorvosok voltak jelen. Az utóállítás 64 állítasköteles jelent meg.

— **A vármegyei közutak fenntartása.** *Kacsóvics Lajos* alispán előterjesztést tesz a vármegye közigazgatási bizottságának, hogy a vármegyei közutak fenntartására 1909–1914 években szükséges fedényag szállítására árlejtést írjon ki.

— **Menyasszonyok — vőlegények.** Az elmúlt héten a következő eljegyzéseket és házasságokat jelentették be a kaposvári m. kir. anyakönyvi hivatalban: Eljegyzések: *Vasáros Sándor* — *Zsobrak Vilma*, *Fay János Pál* — *Gyarmathy Olga Julia*, *Csapó István* — *Bek Erzsébet*, *Szamuely János* — *Dolovcsák Amália*, *Illés Gergely* — *Medvesi Margit Ilona*, *Kula János* — *Zsalakó Erzsébet*. — Házasságok: *Ligeti József* — *Györfi Anna Maria*, *Szabó Antal* — *Szárka Maria*.

— **A városi díjnokok kérelme.** A városi díjnokok az országos fizetésrendezés alkalmából kérik a várost, hogy eddigi javadalmazásuk mellett II. osztályú irnokká nevezze ki őket. Ezzel egyrészt nyugdíjigényhez jutnának, másrészt belekerülnének azok sorába, akiknek a fizetését az állam rendezni kívánja.

— **A múlt hét halottjai.** Kaposváron az elmúlt héten a következő halálozások történtek: *Kell Károly* 65 éves, *Leber Margit* 1 hónapos, *Parag János* 10 éves, *Takács Katalin Margit* 8 napos, özv. *Fehér Györgyné David Teréz* 52 éves, *Kelemen Ádám* 2 óra, *Kelemen János* 1 napos, *Banó Mihály* 60 éves, *Miklós Irma* 8 hónapos.

— **Családi dráma.** Péterhidáról írják: Három év előtt költözött ide a lengyeltóti i járásban levő *Edde* községből *Szabó József* marhakupec, mert feleségére féltékeny volt s *Edde* községben többször hiútlanságon érte *Péterhidán* azonban szintén nem változott az asszony s tegnap férje ép akkor toppant be a lakásba, mikor egy *Balog József* nevű legénnyel enyelgett. A féltékeny férj kést ragadott s előbb az asszonyt szurkálta össze, azután önmagát szurta mellbe. Az asszony felgyógyulása valószínű. *Szabó* ellenben nyomban meghalt.

— **Sufragette estély.** A krajcáregylet december hó 19-én rendezte ezidei nagy estélyét s az egylet rendezősége, tradícióhoz képest ezuttal is olyan attrakciót eszelt ki, ami új is, vonzó is s a megjelenő közönséget pompásan fogja mulattatni. A rendezőség felkérésére tollforgató egyének megírták a szöveget, nagyjából rigmusokban s most, hogy az anyag kezeink között van már, bátran elmondhatjuk, hogy az estnek fényes lesz a sikere, ha a szerepekre vállalkozó leányok is ép oly buzgalommal látnak hozzá, hogy a betűkbe lelket öntsenek, ami bizonyára sikerülni is fog nekik, mert ők művészeteken kívül e tekintetben fiataláguk varázsában is hatalmas segítő társakat találnak. A szöveget összeállító bizottság élén dr. *Szónyi Hugó* rendező bizottsági elnök áll s a szövegek megírásában a következők vettek részt: *W. Weisz Margit*, *Farkas Imre*, *Göndör Ferenc*, *Geiszler István*, *Goitein Gábor*, *Kertész Béla*, *Salgó Sándor*, dr. *Szónyi Hugó*, *Babóchay Gyula* és egy-két anonim.

— **Megszurkált vasúti munkás.** A csurgói állomás közelében az éjjel *Szentkirályi János* vasúti munkást ismeretlen tettesek összeszurkálták. *Horváth Gyula dr.* nyújtott a sérültnek első orvosi segélyt s véleménye

szerint a sérülések 14 napon túl gyógyulnak. A szurkálókat keresik.

— **Elfogott vásári tolvaj.** A csökölyi vásáron *Szolga Istvánné* kadarkuti asszony *Grünbaum Jenő* toponári kereskedőtől 22 méter flanell lopott el. A csendőrök kinyomozták és feljelentették a kaposvári kir. járásbírósnál.

— **Betörő kereskedő segéd.** *Pollák* Herman palfalusi szatócs udvari raktárát valamelyik éjjel feltörték és nagy mennyiségű cukrot, kávét, szappant stb. vittek el. A kár 150 korona. A csendőrök kinyomozták, hogy a betörést *Pollák* elbocsátott segéde *Kohut Lajos* követte el, aki a lopott dolgokat hirtelen értékesítette és megszökött. Körözik.

— **Megszökött hamistannu.** *Mészáros József* keréki-i 26 éves napszámos valamilyen bűnügyben tanuvallomást tett, amelyről később kiderült, hogy — hamis. A kaposvári kir. törvényszék számon akarja kérni tőle ezt a bűnét, de minthogy illetőségi helyén feltalálható nem volt: országos körözését rendelte el.

— **Betörés fényes nappal.** A cseri-dűlőben, amíg *Takács* Ber alanné a cukorgyárban dolgozó urának ebédet vitt, feltörték a felügyelet nélkül hagyott lakást s az egyik szekrényből 1 egyleti könyv, 1 takarékkönyv és 2 adókönyv eltűnt. A rendőrség nyomozást indított és súlyos gyanúok alapján letartóztatta *Török Sándor* csavargót, aki ugyan tagadta a terhére rótt cselekményt, de alibit nem tud igazolni. *Törököt* átkísérték az ügyészséghez.

— **A marcali-i takarékpénztár r. t.** kárára legutóbb elkövetett nagy szabású betörés alkalmából jó szolgálatot véltünk tenni olvasóinknak, amikor figyelmüket felhívjuk a Meteor pénzszekrény és tresor gyár (Budapest, VI. Gömb-utca 59) által készített pánccszekrényekre, melyek úgy tűnnek, mint betörés eshetősége ellen a legnagyobb biztosítékot nyújtanak. A »Meteor« pánccszekrények szerkezete a megfúrás lehetőségét teljesen kizárja és tényként fel- említhetjük, hogy »Meteor« kassza betörők által még soha meg nem furatott és fel nem törtetett.

Ü S A R N O K.

Hogyan születik a bűn?

— Budapesti munkatársunktól. —

A mikor egy-egy hír érdektelennek látszik, a karósszeg csekély, vagy a tettes szürke alak: a hírlaptudósítók pár sorban intézik el a dolgot a főkapitánysági sajtóiroda száraz kiadása nyomán. Olyan sok az esemény, hogy nem is lehet mindnek a végére járni. Magam is csak véletlenül tudtam meg az alábbi riportok részleteit. Tíz hónap óta egy kis statisztikát csinállok és minden apróságnál van egy sztereotíp kérdés a bűnügyi referensekhez.

— Detektiv-históriát olvasott a tettes?

Nagyon sűrűn kaptam azt a választ, hogy a lakásán vagy ép a zsebében találtak a ríktó színű füzetekből. Kétségtelenül megállapítható, hogy olyan olvasmányokból tanult a letartóztatottak harminc-negyven percentje. Mint újságíró naponta megfordulok a rendőrségen és egyre ijeszőbb mértékben tapasztalom, hogy a bűnügyi tárgyú füzetek szinte toborozzák a fogház-töltelékelt Vajjon eszébe villant-e már a kriminalistáknak, hogy ezzel az — meglátják nyomban — óriási fontosságú kérdéssel a legintenzívebben foglalkozniok kell?

Hiteles adatokat, esetekkel szolgálók. Az elsőnek szereplője S. K. irodai-gyakornok. A minap háromezer koronát sikkasztott és eltűnt a fővárosból. Az újságok három sort közöltek róla. A rendőrség se nagyon törődhetett véle, az újpesti bankablók lefoglalták az idejét. Ötönap végre kiment a gyakornok lakására egy detektív, a ki az újpesti betyárok elfogásában is jelentékeny szerepet játszott. Kutatgatás közben régi trükköt alkalmazott. Elővette a szekrény tetején talált vasuti kalauzt s a könyvet többször egymásután leejtette az asztalra. Mindig a 31—32. oldalon nyílt ki. (Budapest keleti p. u. — Ruttka—Berlin.)

— Oderberg felé járhat! — jelentette a detektívönöknek s utóbb kiderült, hogy az egyszerű következtetés bevált.

A 31-ik oldal alján jegyzetet talált. Mindössze ennyi volt: *III. k. 61.* Egy kis töprengés után leszaladt az Erzsébet-köruttra és Conan Doyle műveit kérte a legközelebbi könyvesboltban. Negyedóra mulva beállított a rendőrségre

— Visszafordult a kis sikkasztó! — mondta K. tanácsosnak — Most Fiuménak tart.

— Honnar tudja?

— Conan Doyle harmadik kötetéből a 61-ik oldalról.

— Nem értem. Mit beszél össze-vissza?

— Kérem, ott leírja a szerző egy sikkasztó ravasz szökését. Az ángliusz visszatér a megkezdett utról és más irányban illan el, hogy a Scotland Yard mamlaszait félrevezesse. Aztán milliókat szerez a lopott tőkéből. A mi emberünk majmolt.

S. K. gyakornokot Zagrábban elcsípték. Kiderült, hogy a detektív helyesen kombinált. S megállapították, hogy a fiatalembert a bűnügyi historiák szédítették meg. A börtönben körülbelül másfél évi ideje lesz majd a kijózanodásra.

A megtévedt praktikáns édesanyja beleugrott a Dunába. Holttestét még nem találták meg. Tettének oka: szegény, fájdalom, nyomor.

Nemrég történt az se, hogy egy dunántúli állami menedékhelyről három fiu megszökött. Izig-vérig romlott pesti utcagyerekek. Gyalog mentek Papára. ott föllopóztak egy személyvonatra, kocsitőre.

Gecse Gyarmat után revolvergolyó fűtyült el a lokomotívfüttő mellett. A fűttő halálra rémült s meg akarta állítani a vonatot. A vezető csak a legnagyobb erőfeszítéssel tudta megakadályozni.

— Megbolondult maga? — kiáltott rá.

— Éppen nem De hát nem olvasta a 13-ik számú lokomotívot?

Olvasta bizony a vezető is. S abba egy rémes historia foglaltatik, a mely szerint négy fűttőt és vezetőt orvul lelőnek, a míg végre Nick Carter a tettést ki nem nyomozza.

— Legfőlebb Győr megyek az Istennek se tovább! — nyögte a fűttő és lekuporodott a sarokba.

A vezetőnek is megborzongott a háta, de azért helyén maradt... Tíz perc mulva újabb lövés. Szerencsére ugyancsak eredmény nélkül Győrben nagy vizsgálat. Hasztalanul. A három suhanc — ezek lövöldöztek — idejekorán lesurrant. De aztán visszalopóztak. A vasuti kocsit tetején utaztak Budapestig. A keleti pályaudvaron sikerült

őket elfogni. A korom apró szerezcsenyeket csinált belőlük.

A mikor a rendőrfelügyelő ügyeletes szobájába vezették őket, a legidősebb, a tizenöt éves G. J. büszkén mondta:

— Csinálunk mi még ennél különb dolgokat is

Röviden még csak annyit, hogy a detektívhistóriáknak ez a rajongó kis buvára husznál több lopást, rablást követett el s vezére volt annak a csapatnak, mely a Népszínház mellett földre tepert egy fiut és elrabolta a reá bizott husz koronát, a melyet a sarki postahivatalban kellett volna föladnia.

— Az új füzeteket akartuk megvenni, — vallotta a suhanc, mikor a tettének okát firtatták.

Főszerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Rusa Ernő.

A szerkesztésért felelős.

Dr. Pete Márton.

Calderoni és Társa

lászerraktár, tan- és műszerraktár

BUDAPEST,

Váci-u. 1. sz. — Kishid-u. 8. sz.

Női látcsövek fogantyuval. Színházi-, tábori- és verseny-látcsövek. Prizmás távcsövek, Zeiss-, Busch- és Goerz-féle gyártmány. Szemüvegek és orrcsipetők legfinomabb kivitelben. Lorgnettek, olvasó üvegek. Aneroid légsulymérők, hőmérők. Eredeti drezdai experimentáló szekrények. Franklin szekrények. Villanygépek. Fényképezeti készülékek, kodak eredeti áron. Földtekék, gőzgépek.

Értesitem t. vevőimet és a közönséget, hogy 27 év óta fennálló

rövidáru, kézimunka és cipőraktáramat

feloszlatom,

és a raktáron levő összes árukat a legjutányosabb áron kiárusítom

Tisztelettel

Pollák József.

Egy megbízható, a konyha-kertészetben és gyümölcs-tenyésztésben szakavatott

kertészt

évi fizetésre elfogad a Mezőgazdasági ipar-részvénytársaság kaposvári bérlete.

100,000 db. készlet.

Szegfű és Rózsa!

100,000 db. készlet.

Skorka János rózsá- és szegfűteleptulajdonos ajánl direkt külfországból beszerzett

óriás virágú Rem-szegfűket és nyakba nemesített Bokor-rózsákat.

E nagy készlet miatt egyideig 30 százalékot engedélyezek. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Több díjjal kitüntetett nagy virágkötészetemben mindenféle csokrok, koszorúk mélyen leszállított áron készíttetnek.

Tenyésztő telepemről vágott virágjaimat és begyökeresedett cserepekben nyílt rózsákat, szegfűket, jácintokat a legolcsóbb napi áron szállítom.

Sok nemesfajú szegfűmagjaimról szóló név-árlappal készséggel szolgálók.

SKORKA JÁNOS

5 hold rózsá és szegfűtelepe B.-SZARVASON.

T. hölgyeim! Egy jour sem képzelhető el ma „*Exquisite*” *Ukór* nélkül, nagy üveg 2.20 korona, kis üveg 1.30 korona 2 nagy vagy 3 kis üveg rendelésénél vidékre bérmentes küldés. — Kapható:

WATTERICH A. cégnél
Budapest, Dohány-utca 5. sz.

A nemzetközi sütő-, cukrász- és rokon-ipari kiállításon aranyéremmel kitüntetve.

NAGY LAJOS

SZIJGYÁRTÓ, NYERGES ÉS BŐRÖNDŐS
KAPOSVÁR, Erzsébet-ut 12. szám. (Piac-tér.)

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szíves figyelmébe ajánlani elsőrendű

szijgyártó, nyerges és bőröndös üzletemet, melyet helyben, Erzsébet-ut 12. szám alatt (Piac-tér), nyitottam és a mai kor igényeinek minden tekintetben megfelelően rendeztem be.

Raktáron tartok kocsizó, lovagló és istálló felszereléseket, ugyancsak bőrönd, vadászati és bőr-díszmű árukat.

Megrendeléseket és javításokat pontosan készítek.

Nyomdai munkákat

jutányos áron készít

Hagelman Károly

könyvnyomdája

Kaposvár.

RÓZSA JÁNOS

vegyészeti ruhatisztító, plissirozó, ágytolltisztító és gőzműfestő gyára
KAPOSVÁR, Fő-utca 31. sz., saját hazában.

Ajánlja a legújabb gépekkel felszerelt
plissirozó, guvrirozó, vegyészeti
ruhatisztító és gőzműfestő gyárát,

mely legújabban

ágytolltisztító géppel

bővített ki. — Ezen közegészségügyi és tisztasági szempontból felette megbecsülhetetlen eljárást melegen ajánljuk házi-asszonyok, intézetek és kórházak figyelmébe.

Tisztítás folytán a toll 100 százalékkal növekedik.

Előzetes bejelentés után a toll tisztítása meg is várható.

CZIM: AZ ÚJSÁG
BUDAPEST, RÁKÓCZI-ÚT 54.

Félelem és bánatnak
a családi életben vége!

Egyetemes-világ-asszony védelem.

(Biztos!)

Saját érdekében kérjen 10 fillér levélbélyeg beküldése mellett prospektust és árjegyzéket.

Szétküldés titoktartás mellett:

BAUER JÓZSEF

kosmetikai, higiéniai-vegyi művek.

Főképviselet és szétküldési iroda:

WIEN, I., Sonnenfelsgasse 21.

Jutányos áron

felvételnek

hirdetések

a kiadóhivatalba.